

CEVAP ANAHTARI

Soru 1:Goethe “3000 yıllık geçmişinin hesabını yapamayan insan, günübirlik yaşayan insandır.” diyordu. Biz gerçekten biliyor muyuz tarihimizi? Gelecek için planlar yapıyoruz. İlerlemek, kendimizi geliştirmek, ailemize ve çocuklarımıza iyi bir gelecek vermek için, toplumumuz için, ülkemiz için çalışıyoruz. Ama geleceğe yön verebilmek için geçmişi bilmek gerekmez mi? Ağacın köküne su dökmeden meyve almak mümkün değilse tarihi bilmeden geleceğe adım atmak da mümkün değildir. Goethe “3000 yıllık geçmişinin hesabını yapamayan insan, günübirlik yaşayan insandır.” sözü ile neyi vurgulamıştır? Açıklayınız.

Goethe bu sözünü, bireyin ve toplumun kendi geçmişini bilmesinin önemini, yani **tarih bilincini** vurgulamaktadır. Tarihini bilmeyen, geçmiş tecrübelerden ders çıkarmayan bir insanın olayları bütüncül bir bakış açısıyla değerlendiremeyeceğini, bu nedenle geleceğe dair sağlam ve bilinçli adımlar atamayacağını belirtir. Böyle bir insan, olayların kökenini ve sonuçlarını analiz edemediği için sadece "günü kurtarmaya yönelik" yaşar.

Soru 2: Tarih öğrenmenin günümüz toplumsal sorunlarının çözümüne nasıl katkı sağlayabileceğini somut bir örnek vererek açıklayınız.

Tarih öğrenmek, günümüzdeki toplumsal sorunların tarihsel kökenlerini anlamamızı sağlar, geçmişte bu sorunlara karşı üretilen çözümleri (başarılı veya başarısız) görmemize olanak tanır ve aynı hataları tekrarlamamıza engel olur. **Somut Örnek:** Günümüzdeki çevre sorunları ve iklim değişikliğiyle mücadelede, tarihteki Sanayi Devrimi sonrası yaşanan çevre kirliliğini, bunun toplumsal ve sağlık üzerindeki etkilerini incelemek, bize bugünkü politikaları oluştururken nelerin yanlış yapıldığını gösterir. Geçmişteki ekolojik felaketlerden ders alarak bugün daha sürdürülebilir çözümler üretebiliriz.

Amasya
Görüşmelerinin
yapılması

Mebusan
Meclisinin
toplanması

Misak-ı millî
kararlarının
alınması

İstanbul'un
itilaf devletleri
tarafından işgal
edilmesi

Büyük Millet
Meclisinin
açılması

Soru 3: Yukarıda verilen bilgi kutucukları arasındaki sebep-sonuç zincirini belirleyin. Eğer bu zincirin herhangi bir halkası koparsa tarihî bilgilerin değerlendirilmesinin nasıl etkileneceğini açıklayın.

Olaylar arasındaki **sebep-sonuç zinciri** şöyledir: **Amasya Görüşmeleri** sonucunda **Mebusan Meclisi'nin toplanması** kararlaştırılmıştır. Toplanan Mebusan Meclisi, **Misak-ı Millî kararlarını** ilan etmiştir. Bu kararlar, İtilaf Devletleri'nin çıkarlarına aykırı olduğu için **İstanbul'u resmen işgal etmelerine** sebep olmuştur. İstanbul'un işgali ve meclisin dağıtılması üzerine milli iradenin merkezi olarak Ankara'da **Büyük Millet Meclisi açılmıştır**.

Bu zincirin bir halkasının kopması, tarihsel sürekliliği ve nedenselliği anlamayı imkânsız kılar. Örneğin, Misak-ı Millî kararları olmasaydı, İstanbul'un işgali için bu gerekçe kullanılamaz ve

BMM'nin açılmasına giden süreç tamamen farklı işleyebilirdi. Olayları birbirinden kopuk değerlendirmek, tarihi yanlış yorumlamaya neden olur.

Soru 4: İngiliz tarihçi John Tosh “Tarihin Peşinde” adlı eserinde tarihçinin görevini şu sözlerle ifade etmiştir. “İnceleyeceği çağın insanının kimliğine bürünüp dünyayı onun gözlerinden görerek ve mümkün olduğu kadar onun standartlarıyla değerlendirerek o insanın neyi, niçin yaptığını bulmaktır.”

Bu sözle tarihsel bilginin üretiminde ne tür bir yaklaşımın benimsenmesi gerektiği vurgulanmaktadır?

Bu sözde, tarihsel bilginin üretiminde **tarihsel empati** yaklaşımının benimsenmesi ve **anakronizmden (günümüz değerleriyle geçmişi yargılama) kaçınılması** gerektiği vurgulanmaktadır. Tarihçi, incelediği dönemin şartlarını, zihniyetini ve olanaklarını göz önünde bulundurarak olayları değerlendirmelidir. Amacı, geçmişteki insanı kendi koşulları içinde anlamak ve "neyi, niçin yaptığını" ortaya çıkarmaktır.

Soru 5: Tarih, belgelere dayanarak yazılır. Geçmişle ilişkimizin tek yolu ondan kalanları incelemek, anlamak, yorumlamaktır. Geçmişin aydınlatılması bizi geçmişe götürecek belgeler yardımıyla gerçekleşir. Kimi tarih yazıcıları belgelerin “konuştuğunu” söylerler. Yazdıklarından çok tarihî belgeler konuşur, kendileri konuşmaz. Belgeler tarafsızdır. Belgelere “Konuşun!” denir ve belgeler “konuşmaya” başlar. Onlara göre tarih, olup bitenlerin çarpıtılmadan, doğru anlayıp doğru konuşturularak anlatıldığı ve raporla dile getirildiği bir geçmiştir. Kendinizden hiçbir şey katmadan belgeyi belge olarak konuşturduğunuzda bilimsel tarih yazıcılığını başarmış olursunuz. “Ne, nerede, ne zaman, nasıl, neden, kimler tarafından gerçekleştirilmiştir?” sorularını olduğu gibi yanıtlayan bir rapor hazırlarsanız tarihî gerçeği ortaya çıkarmış olursunuz. Bu metinde bilimsel tarih yazıcılığının başarılması için ne tür bir yaklaşım önerilmektedir?

Bu metinde bilimsel tarih yazıcılığının başarısı için **objektif (nesnel) olma** ve **belgelere dayanma** yaklaşımı önerilmektedir. Metne göre tarihçi, kişisel duygu, düşünce ve yorumlarını tarih anlatısına katmamalıdır. Görevi, belgelere dayanarak "Ne, nerede, ne zaman, nasıl, neden, kimler tarafından gerçekleştirilmiştir?" sorularına yanıt veren, gerçeğe sadık bir rapor sunmaktır.

Soru 6: Mustafa Kemal Atatürk’ün “Tarih yazmak, tarih yapmak kadar mühimdir. Yazan, yapana sadık kalmazsa değişmeyen hakikat insanlığı şaşırtacak bir mahiyet alır.” sözü ile neyi vurguladığını açıklayınız.

Mustafa Kemal Atatürk bu sözüyle, tarih yazımının taşıdığı **sorumluluğu** ve tarihçinin **objektif (tarafsız) ve gerçeğe sadık olması gerektiğini** vurgulamaktadır. "Yazan, yapana sadık kalmazsa" ifadesi, tarihçinin olayları ve kişileri, kendi görüşlerine göre çarpıtmadan, olduğu gibi aktarması gerektiği anlamına gelir. Eğer tarihçi bu sadakati göstermezse, ortaya çıkan metin gerçek bir tarih anlatısı olmaz ve insanlığı yanıltır. Bu nedenle tarih yazmak, en az tarih yapmak kadar ciddi ve önemli bir iştir.